

Beknopt beleidsplan 2023

STAP richt zich in 2023 op de volgende concrete zaken:

1. Pleiten voor een verbod op alcoholreclame en alcohol sportsponsoring.

STAP pleit op landelijk en Europees niveau voor een totaalverbod op alcoholreclame en een verbod op sportsponsoring door de alcoholindustrie. Daartoe werkt STAP samen met EUCAM, het European Center for Monitoring Alcohol Marketing. Wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat alcoholgebruik onder jongeren en andere risicogroepen wordt gestimuleerd door reclame via radio, tv en billboard en in toenemende mate via sociale media. STAP dient ook regelmatig klachten in over alcoholreclame en -marketing bij de Reclame Code Commissie en het Commissariaat voor de Media. Uit tal van wetenschappelijke studies blijkt dat de vrijwillige regelgeving m.b.t. alcoholreclame van de alcoholindustrie (zelfregulering) niet effectief is en dikwijls zelfs contra-effectief. Daarom moet er wettelijk verankerde regelgeving komen.

2. Lobby tegen blurring met alcohol.

Voor zowel tabak als voor alcohol geldt dat als het aantal verkooppunten wordt beperkt het aantal gebruikers afneemt. En andersom: als het aantal verkooppunten stijgt, neemt het aantal gebruikers toe. En een toename van het aantal gebruikers, leidt per definitie tot een toename van de problematiek. Daarom verzet STAP (maar ook andere gezondheidsorganisaties) zich al enkele jaren tegen blurring met alcohol, zoals voorgesteld in het initiatiefwetsvoorstel van het VVD-kamerlid Erik Ziengs, inmiddels overgenomen door Thierry Aartsen. Als dat wetsvoorstel wordt aangenomen komen er op veel plaatsen mengvormen van retail en horeca (wijnkje bij de kapper, proeverijen in de supermarkt, een wasserette met bar etc.). Helaas is in het Coalitieakkoord 2021-2025 regulering van blurring in winkelgebieden opgenomen, weliswaar met de opmerking dat streng wordt toegezien op alcoholmisbruik. Ondertussen lijken echter 3 van de 4 Coalitiepartijen, te weten de ChristenUnie, het CDA en D66, hun twijfels te hebben over het toestaan van blurren met alcohol. Zij realiseren zich dat dit voorstel haaks staat op het Nationaal Preventieakkoord.

3. Bevorderen dat alcohol niet te goedkoop wordt aangeboden.

STAP steunt de wijziging van de Wet op de Accijns die 1 januari 2024 van kracht zal worden. STAP is vooral voorstander van die wetsaanpassing omdat er één tarief voor bieraccijns komt gekoppeld aan het alcoholgehalte. Deze nieuwe tariefstructuur kan gezien worden als een stap op weg naar het door STAP gewenste accijnssysteem waarbij alle dranken, ongeacht hoe ze gemaakt zijn, worden belast op basis van het alcoholgehalte.

STAP voert verder een krachtig pleidooi voor invoering van een minimumprijs voor alcohol (MUP). Onderzoek van het RIVM, waaraan ook het Trimbos-instituut heeft bijgedragen, toont aan dat het alcoholgebruik van stevige drinkers door introductie van een MUP

afneemt. Zij drinken namelijk een groot deel van de hele goedkope alcohol. De matige drinker wordt nauwelijks geraakt bij het invoeren van een minimumprijs.

4. Pleiten voor informatie en waarschuwingen op verpakkingen van alcoholhoudende dranken.

STAP is van mening dat alcohol een bijzonder product is waarvoor extra zware wettelijke etiketteringsregels zouden moeten gelden. STAP kiest voor een aparte wettelijke Europese regeling (lex specialis) specifiek voor alcoholhoudende dranken. Daarin moet geregeld worden dat op het etiket komt te staan:

- de ingrediënten en de voedingswaarde;
- het alcoholgehalte en - indien van toepassing - de allergenen;
- opvallende gezondheidsinformatie over bijv. alcohol en zwangerschap, alcohol en kanker en rijden onder invloed.

5. Bijdragen aan een betere naleving en handhaving van de leeftijdsgrens van 18 jaar.

STAP ondersteunt de Nederlandse Vereniging voor Drank en Horeca Inspecteurs (NVDI) die o.m. is opgericht om de handhavingsdeskundigheid te verbeteren, o.a. door uitwisseling van kennis en ervaring. De directeur van STAP is bestuursadviseur van de NVDI en tevens lid van de examencommissie Alcoholwet van ExTH. STAP draagt ook bij aan goede handhaving van de leeftijdsgrens door het adviseren van gemeenten over zaken m.b.t. de naleving ervan door alcoholverstrekkers.

6. Bijdragen aan enkele uitvoeringsregels van de Alcoholwet.

In december 2020 is de wijziging van de Drank- en Horecawet door de Tweede en de Eerste Kamer aanvaard. De meeste bepalingen van de nieuwe Alcoholwet zijn 1 juli 2021 in werking treden. Enkele onderdelen moeten nog van kracht worden. Daartoe worden op termijn de vereiste uitvoeringsregels opgesteld. De belangrijkste zijn die over systemen die gebruikt mogen worden bij online leeftijdsverificatie en die over toetsing en bijschrijving van beheerders op het aanhangsel bij de vergunning. STAP zal kritisch blijven volgen of de uitvoeringsregels die het kabinet gaat voorstellen passen binnen het bestaande alcoholbeleid.

7. Verspreiden van kennis over de gevolgen van alcoholgebruik.

STAP streeft naar maatschappelijke bewustwording van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik voor de gezondheid en de maatschappij. Daarom beheert STAP een website met actuele informatie over alcohol. Ook kent deze website 10 themapagina's over het gemeentelijke, landelijke en Europese alcoholbeleid en over de thema's 'alcohol en kanker', 'alcohol en hersenen' en 'alcohol en zwangerschap'. De site heeft ook Engelstalige pagina's. Maandelijks verschijnt Alcohol Actueel met de belangrijkste nieuwsberichten.

8. Samen met partners vergroten van het draagvlak in de samenleving voor effectieve beleidsmaatregelen.

STAP probeert regelmatig via de media en contacten met de politiek en de betrokken ministeries te wijzen op het belang van introductie van kosten effectieve beleidsmaatregelen, de zogenaamde Best Buys. Ook heeft STAP het initiatief genomen om deze boodschap samen met andere gezondheidsorganisaties actief uit te dragen. Zij werken sinds 1 januari 2020 samen als AAN: Alliantie Alcoholbeleid Nederland. STAP voert het secretariaat van AAN. Bij dit initiatief hebben diverse maatschappelijke organisaties en particulieren zich aangesloten.

De eerste gezamenlijke actie van AAN was de organisatie van de regionale en landelijke campagne 'Zien drinken, doet drinken'. Deze campagne, die gecoördineerd werd door STAP, motiveert ouders om geen alcohol te drinken in aanwezigheid van hun kinderen. De campagne is gevoerd tijdens de Alcoholactieweek in de jaren 2020 t/m 2022. AAN ontving daarvoor een subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Mogelijk wordt deze actie in 2023 herhaald.

STAP werkt ook samen met andere gezondheidsorganisaties die zich inzetten voor de invoering van effectieve alcoholbeleidsmaatregelen. Voorwaarde voor samenwerking is dat de betrokken organisatie niet direct of indirect gefinancierd wordt door het belanghebbend bedrijfsleven.

9. Europese samenwerking in EURO CARE.

Op Europees niveau werkt STAP actief samen met de alcoholalliantie EURO CARE waar in totaal 52 NGO's uit 21 Europese landen bij zijn aangesloten. EURO CARE richt zich op effectieve uitvoering van het alcoholbeleid op zowel Europees als op nationaal niveau. De directeur van STAP is bestuursadviseur van EURO CARE.

STAP, 2023.